

GORENJEJC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši številke 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Janko Florjančič. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek

: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrto strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za pet-vesto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnništvo naj se blagovoljivo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Orlovska organizacija.

Orlovska organizacija je brez dvoma zelo važen del organizacije S. L. S. Tisti, ki so to stvar zamislili, so imeli pred očmi, zbrati našo mladino, da se pod orlovsko zastavo duševno in telesno izobrazijo in izpopolni. Zraven te izobrazbe pa naj dobivajo fantje včasih primerno razvedrilo.

Tekom zadnjih let se je ta organizacija lepo razvila. Vsak večji kraj ima že svoj telovadni odsek. Število vseh slovenskih „Orlov“ znaša na tisoče.

Orlovska organizacija se je toliko razvila in ima za seboj že tako dobo, da se dajo opazovati njene dobre in slabe strani. Mi se hočemo danes ozreti na nekatere napake, ki razvoj te organizacije ovirajo. To niso napake, o katerih bi se lahko reklo, da so se le tu in tam slučajno pokazale, ampak se nam zdi, da na njih trpi večina odsekov in s tem seveda cela organizacija.

Nikar naj se ne nakladajo orlovski organizaciji naloge, za katere ona ni namenjena. Odločno smo za to, da naj se vzgaja orlovski naraščaj v strogo verskem duhu. Javno kazanje verskega prepričanja bodi prva odlika vsakega „Orla“. Gotovo je temu tudi tako in najbrže se nikomur ne da mnogo očitati. Iz tega pa še ne sledi, da bi morali „Orli“ skupaj in v kroju opravljati svoje verske dolžnosti. Idealno bi pač bilo, ali v praksi je to zvezano z mnogimi težavami, ki ovirajo razvoj orlovske organizacije. V tem oziru naj se „Orli“ nekoliko ločijo od Marijinih družb. Nikakor pa nismo proti temu, še prav primerno se nam zdi, če hočejo „Orli“ prostovoljno korporativno nastopati pri cerkvenih slavnostih.

Drugo je pa to, da se pri „Orlih“ preveč važnosti poklada na telovadbo, premalo pa na precizno izvajanje redovnih in prostih vaj. Po mestih in trgih naj se fantje le učijo, ako so raz-

mere ugodne, tudi vaj na orodju. Ali, pri kmečkih fantih to zahtevati, ni pametno. Naši kmečki fantje naj se pred vsem naučijo spretno se kretati. Pri težkem delu na polju telo nekako otrpne in izgubi prožnost, da iz sicer dobro razvitega fanta postane štor. Dobi naj telo potrebno gibčnost, kar se najlažje doseže, če se redovne in proste vaje sistematično goje. Pri nas so se doslej te vaje gojile le včasih, navadno par tednov pred kakim javnim nastopom, kar ni hvale vredno. Iz naših kmečkih fantov ne moremo napravljati gimnastov, ki bi nastopali na mednarodnih tekmah, pač pa jih lahko navadimo lepo skupaj korakati in drugih reči, ki jim koristijo, če pridejo k vojakom, ter poskrbimo za to, da jim vcepimo smisel za disciplino. Čas, ki se pri teh vajah izgubi, ni zapravljen. Fante pa tudi posebno veseli, če se jim olajša vojaška služba. To predpripravo za vojake jim morejo dati le redovne vaje.

Ugodno je nadalje to, da se redovne vaje dajo izvajati z malimi sredstvi. Ni treba dragih priprav, ne raznovrstnega orodja, ni treba niti „Doma“, treba le izbrati primeren prostor, včasih pod milim nebom, in dobiti sposobnega vaditelja, ki zna poveljevati. Odpade tedaj lahko tisto stokanje, ki se večkrat sliši: „Kako naj imamo „Orla“, ko pa nimamo Doma?“

Marsikom se bodo znabiti zdele naloge, ki jih pripisujemo orlovski organizaciji, preskromne. A pomisli naj se, da imamo tu pred vsem v mislih delavne fante. Kmečki fant, ki mora zlasti poleti od ranega jutra do pozne noči trdo delati, zvečer ne potrebuje telovadbe, ampak počitka. Tega počitka mu orlovska organizacija kratiti ne sme. Zato naj se orlovska telovadba goji najbolj pozimi, poleti pa le v nedeljah po opravljeni božji službi. Seveda se je treba trdno držati reda. Fant, ki bo dobil v organizaciji smisel za disciplino in lep nastop, bo imel bolj gibčnega duha, kakor drugi fantje, in se bo začel zanimati za

razna resna vprašanja tudi izven orlovske organizacije.

Tako bo orlovska organizacija skrbela za čvrst in vesel narodni naraščaj, ker bo posredno izvrševala tiste kulturne naloge, ki se od nje pričakujejo in katerih srečna rešitev je za obrambo našega naroda proti škodljivim tujim vplivom nujno potrebna.

M. D. M.

Državna obrtna šola v Ljubljani.

Ker vzbuja državna obrtna šola v Ljubljani tudi po deželi vedno večje zanimanje in je sedaj čas, ko se morajo starši odločiti, v kateri zavod pošljejo prihodnje leto svoje otroke, se nam zdi umestno, da informiramo javnost o ustroju tega zavoda.

Prihodnje leto bo obsegala obrtna šola nastopne oddelke: stavbno-obrtno šolo; delovodsko šolo za mehanično-tehnične obrte; delovodsko šolo za elektrotehniko; mojstrsko šolo za stavbno in pohištveno mizarstvo; strokovno šolo za lesno in kamneno kiparstvo; specialne tečaje za obrtnike; javno risarsko in modelirsko šolo; žensko obrtno šolo in strokovne tečaje za izobrazbo učiteljstva na obrtnih nadaljevalnih šolah.

Stavbno-obrtna šola daje pomočnikom zidarskega, tesarskega in kamnoseškega obrta ono znanje in one spretnosti, ki so podlaga uspešnejšemu delovanju in obrtovanju, in jih tudi usposoblja za mojstrske izkušnje. Stavbno-obrtna šola obsega pripravljalni tečaj in dva strokovna tečaja, ki trajajo za vsakega navedenih obrtov po pet mesecev (od dne 3. novembra do konca marca). Šola je potemtakem moči dovršiti v treh, odnosno v dveh zimskih tečajih. Pouk je teoretičen (slovenščina, nemščina, spisje, zemljepisje, računstvo, geometrija, naravoslovje, tehnično risanje in projekcijski nauk, prostoročno risanje,

PODLISTEK.

Resje in brezje.

Gorenjske novele. Piše J. Mohorov. (Dalje.)

„Šema, kakor paglavec je,“ je mislil Virnik, „en bankovec ga opijani.“ Previdno je stisnil roko v žep. Nato so pili, pili. Ali Virnik je ostal trezen in se vrnil trezen domov.

„Jutri mu dam še ostalo,“ je pomislil, ko je legel, „pa naj mi da pisano, da sem plačal.“

„Jutri!“ Polglasno je jeknil. Rahlo je streslo moža. Nemirno se je dvignil in zagledal pred seboj človeka, ki se ga v tem hipu ni najmanj nadejal. Stal je Guzelj pred Virnikom. Iz zabuhlega, neprespanega obraza je gledala nekaka zlobna zvižanost. Nihče v vasi ni spoštoval Guzelja, nihče ga ni v tem hipu tako silno sovražil, ko Virnik. In dasi ga je zaničeval in sovražil, je vendar v istem hipu začutil Virnik nepojmljiv strah pred njim. Nehote je vprašal v mislih:

„Ali se mi roga? Kaj mi hoče?“

In kakor nerad, je vendar Virnik posilil prijazno lice:

„No, še tebe je treba!“

„Koga, te je pobodlo? I, zakaj pa delaš. Naspal bi se,“ je odvrnil Guzelj, izvlekel prelomljeno cigaro in si jo prižgal in sedel in dejal dobrohotno:

„Se še privadiš, saj si mlad.“

Virniku je bil zopet trd odgovor na ustnicah, da če misli Guzelj, da ga bo on posnema, naj

si kmalu izbije take misli. Ko pa je videl stisnjene in zvito zlobne oči Guzeljeve vprte vase, je pobesil oči in dejal pol v šali:

„Tebi v pijači ni lahko kdo kos.“

Guzelj se je zasmejal.

„Tisto pa res. Pol kozarca ga spiješ, pa že ne veš, kaj čenčaš.“

„Ali sem čenčal sinoči?“ je rahlo prebledel Virnik, in prav dobro je videl Guzelju v očeh.

„Volk, ti bi me rad vjel, ti. Pa me ne boš!“ mu je šlo po glavi in stoprv se mu je vrnila odločnost prejšnjega dne. Ostro je premeril gosta postrani, da je ta takoj uvidel, da ni kos Virniku. Da ni Virnik po krivem prisegel, tega ne bi bil verjel Guzelj. Pokvarjeni ljudje ostreje vidijo, vidijo, ker iščejo napako na sosedu, da jo izrabijo. Take vrste ljudje so nevarnejši od roparja: hočejo od tebe obremenjeno vest.

„Če te ne bi poznal, bi rekel, da si lažnik,“ je dejal Virnik. Guzelj se je smejal suho, kakor posili. Redka brada mu je drhtela.

„Čenčal si pa le! In si. Saj si še jokal. Kaj te je bilo obsedlo, ne vem. Samo otroci so te bili, ubogi otroci!“

Virnik ni prebledel, pač pa je stisnil ustnici in skoro kriknil je:

„Ali je to čenčanje, da imam rad otroke? Kar ljubiš, o tem govoriš.“ Odločno se je obrnil k vratom. Tedaj se je Guzelj dvignil in stopil za njim.

„Prijazni nisi, Virnik. Glej, sem mislil. Delal danes ne bo. Za pijačo je dal sinoči, bom dal

danes pa jaz, da ne poreče, da sem samo radi pijače pričal zanj.“

Virnik v resnici ni vedel, ali se Guzelj norčuje, ali govori od srca. Vendar je pripomnil:

„I, glej, če tako misliš, prileglo bi se, presneto prileglo. Grem! O čenčah pa ne čenčaj več.“

„Brigajo mene čenče,“ je ugovarjal Guzelj, ki so ga čenče presneto brigale.

Virnik je zaprl vodo in velel ženi, da ima v vasi opravke in da se vrne skoraj. Ali že v hipu, ko je rekel, da se vrne skoraj, mu je bilo žal.

In res je prišel Virnik proti polnoči domov in Guzelj je zopet pil na tuj račun. In pil je še večkrat na Virnikov račun in se sam zase smejal:

„Misli, da sem jaz šemast, pa je sam. O čenčah ne mara ni slišati. Pa me vendarle napaja; Virnik, pa mene!“

Ali nisem rekel, nevarnejši od roparja?

* * *

Na Veliki četrtek o poltrem popoldne je pripomnila žena Virniku:

„Nič te nisem videla davi, Jaka, da bi bil pristopil!“

„Kako ne!“ je odvrnil trdo in pristavil za hip: „Hodiš zato v cerkev, da name paziš?“

„Bog varuj, Jaka, kar tako sem rekla,“ je odvrnila žena plaho. In z mehkim glasom je dostavila:

»Orel« v Naklem je preložil prireditel na prvo nedeljo v mesecu avgustu.

V zavodih sv. Stanislava v Šentvidu je bila te dni prva matura; 15 osmošolcev je maturo napravilo z odliko, drugih 15 pa z dobrim vspehom soglasno.

Strela ubila šest goved. V viharu noči od 7.—8. t. m. je ubila strela pod Ratičovcem na Podlonski planini šest goved. Med treskanjem je lil hud dež, da so vode zelo narasle. Vreme je slabo za zorenje žita in spravo mrve.

Tržiški »Orel« se je udeležil po deputaciji 9 članov slovenskega blagoslova zastave katoliškega društva v Vodichah.

Na Zalem Logu so našli pri Strojčevci žagi Janeza Frelaha iz Davče mrtvega v vodi. Sodi se, da je 78 let starega moža zadela kap.

Na Bohinjski Bistrici je brivski pomočnik Ferdinand Crnagaj pomeveril svojemu mojstru nekaj denarja in pobeignil.

Nadvse sijajna poroka se je vršila v torek, dne 8. julija na Vrhniki. Poročil se je g. Avrelj Jožef Bauer, hrvatski graščak, z gđno Zoro Lenarčičevo, hčerko veleposestnika in deželnega poslanca g. Josipa Lenarčiča. Mladi par je poročil prevzvišeni g. nadškof zagrebški dr. Ante Bauer, ki se je s svojim avtomobilom nalašč pripeljal iz Zagreba v spremstvu slovenskega pisatelja in svojega prebendarja g. Janka Barleta. Tako sijajne poroke že ni bilo kmalu na Slovenskem. Škoda, da je prelepo slovesnost motilo slabo vreme. Že sama na sebi krasna vrhniška župna cerkev je bila za to priliko bajno okrašena in razsvetljena.

Kamniška podružnica »Slovenske Straže« pripravila veselico za 13. julija 1913. Vršila se bo na vrtu pri Krištofu, ob neugodnem vremenu pa v gostilniških prostorih. Začetek ob peti uri. Sodeluje salonski orkester. Zabave ne bo manjkalo. »Slov. Straža« ima vzvišen cilj. Zato, zavedni Slovenci in Slovenke, prihodnjo nedeljo na veselico! Tudi mi smo dolžni dati narodni davek! Podružnica »Slovenske Straže«.

V Gorici sta bila na zatožni klopi zaradi pomeverjenja okrajni šolski nadzornik Finžger in uradnik krajnega šolskega sveta Karel Rozina. Finžger je bil oproščen, Rozina pa je dobil 8 mesecev težke ječe.

Prepoved orožja. V zadnjem času so se vsled nepredvidnega ravnanja s strelnim orožjem po nedoraslih osebah ponovno pripetile težke nesreče. Da se taki prigodki zabranijo, je deželna vlada otrokom in nedoraslim osebam do 16. leta brez izjeme posest strelnega orožja in streliva prepovedala, izvzemši slučaje, v katerih se morejo izkazati z orožnim listom, glasečim se na dotično ime in na dotično orožje. Prestopke te prepovedi bo kaznovalo sodišče.

Na c. kr. umetniški akademiji v Pragi sta bila, kakor čitamo v noticah praških listov, odlikovana s cenno med drugimi tudi Slovenca Fr. Škof in Mihael Kambič.

»Navodilo za upravo cerkvenega in nadarbinskega premoženja« se imenuje 80 strani obsegajoča knjižica, katero je spisal ljubljanski knezoškof dr. Ant. Bonaventura Jeglič. Knjižica stane 1 K in vezana 1 K 50 v.

Pri volitvah v gališki deželni zbor so dobili poljski demokrati 17 mandatov, Vsepoljci 8, krakovski konservativci 8, vshodno gališki konservativci 12, poljska ljudska stranka 14, poljski divjaki 1, poljski krščanski socialci 11 (dosedaj jih niso imeli nič), rusinski Ukrajinci 11, Rusi 31 (dosedaj 5) mandatov.

Draga hiša. Nekdo ki ni znal dobro računati, je kupil hišo. S prodajalcem sta se pogodila, da bo plačal hišo po številu vrat, in sicer tako, da bo plačal za prva vrata dva vinarja, za druga štiri vinarje, za tretja osem vinarjev in tako dalje za vsaka vrata polovico več. Hiša je imela 32 vrat. Kupec je bil silno vesel, ker je mislil, da bo prav poceni prišel do hiše. Ali, kako je osupnil! Ko so napravili račun, se je izkazalo, da bi moral plačati za hišo 42,849.672 kron 96 vinarjev.

Loterija v kateri vsakdo zadene! V mislih imamo turške srečke, po kojih igralnem načrtu mora vsaka srečka zadeti vsaj 400, v srečnem slučaju pa tudi 400.000 zlatih frankov. Kupnina za to izborno srečko znaša samo K 4-75 mesečno in pomeni to vplačevanje toliko, kot nalaganje denarja v hranilnico, katerega lastnik turške srečke brez ovira na dobitke dobi, če hoče srečko zopet prodati. Kdor hoče tedaj z majhnim rizikom poskusiti svojo srečo s srečkami, v srečnem slučaju tedaj obogateti, v najneugodnejšem slučaju pa dobiti večji del ali v dolgotrajnem času vsled naraščajoče kurzne vrednosti tudi ves vplačani denar nazaj, ta naj takoj naroči izborno turško srečko, da zamore biti deležen že prihodnjega žrebanja, dne 1. avgusta t. l., pri katerem bo izžreban glavni dobitnik 400.000 frankov. — Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, Ljubljana, Kongresni trg 19. — Sprejemajo se tudi priglasila k nakupu srečk avstrijske državne razredne loterije in daje zanesljivo in točna zadevna pojasnila.

NOVEJŠE VESTI.

Dunaj, 10. julija. Srbija je za premirje pripravljena pod pogojem, da bi ona dobila Veles, Prilep, Bitolj in Ohrid, kar je zahtevala že pred vojno. Potrjuje se, da je Bolgarija v stiski in da želi miru.

Dunaj, 10. jul. Bolgarska vlada je naznanila ruski vladi, da ji popolnoma zaupa, če se kaj stori, da preneha prelivanje krvi. Tudi drugim velevladstvom je naznanila, da naj poprašajo v Belgradu in Atenah, pod katerimi pogoji bi se sklenilo premirje. — Še celo »Neue Freie Presse«, ki je vedno prinašala poročila o bolgarskih zmagah, pravi danes: »Zadnji čas je za Bolgarijo, ki ni imela doslej nobenih odločilnih uspehov, da se odloči za mir in da preneha ta pogubna vojna, ki je v malo dneh požrla toliko vojakov.«

Dunaj, 10. julija. Essad paša je prišel sem iz Rima in se je dolgo časa mudil pri ministru Berchtoldu.

Carigrad, 10. jul. Zatrjuje se, da je general Savov brez vednosti kralja Ferdinanda in dr. Daneva začel vojno.

Rim, 10. julija. V Afriki so imeli Italijani ta teden par sto mrtvih in ranjenih.

Belgrad, 10. julija. Pri Knjaževcu so bili Bolgari popolnoma premagani in odpodeni, tako da ni nobenega Bolgara več na srbski zemlji. — Premagan je bil tudi v Makedoniji bolgarski general Kovačev in general Ivanov od Grkov.

Bukarešt, 10. julija. Rumunska vlada je naznanila bolgarski vladi, da je ukazala vojski iti v Bolgarijo. Zasesti hoče one dele Bolgarije, katere zase zahteva. Dne 16. t. m. bo v Bukareštu sklican parlament.

Atene, 10. julija. Grki so zasedli Kavalo in dolino reke Strumice. Gredo proti Drami, da odrežejo pot bolgarski vojski, ki hoče priti od Cataldže v Makedonijo.

Semenjska ajda
siva in črna v vsakem oziru
zanesljiva, 114 2-1
dobi se v vsaki množini ter najceneje pri firmi

J. Kušlan, trgovec
Kranj, Glavni trg.

Zobozdrauniški in zobotehniški atelje

Dr. Edv. Globočnik, okrožni zdravnik in zobozdravnik, in Fr. Holzhaecker, konc. zobotehnik

V KRANJU
v Hlebševi hiši, nasproti rotovža, je slavnemu občinstvu vsak delavni dan po 8. ure zjutraj do 5. ure popoldne in ob nedeljah od pol 8. ure zjutraj do 11. ure dopoldne izven velikih praznikov na razpolago. 16 52-27

Medlost izgine!

Toliko sredstev se danes priporoča, pa vendar vsa izginejo, kakor so prišla. Ne pridobijo si zaupanja, ker se ne morejo izkazati uspešnim dolgo vrst let nazaj, kakor se o tem lahko izkaže

SCOTTOVA emulzija

katera je že 37 let slavnoznana med zdravniki in priprostim ljudstvom kot krepilno in redilno sredstvo.

Oslabelim osebam, katere vkljub svoji medlosti ne morejo prenehati z delom, se zelo priporoča, da nekaj tednov uživajo Scottovo emulzijo. To sredstvo jako dobro delno vpliva na dober tek in krepi telo, tako, da se že po kratki uporabi opazi na dotični osebi pomlajenje in svežost razuma.

Mora pa biti prava Scottova emulzija.

Čena originalni steklenici je 2 K 50 v. Dobi se v vseh lekarnah. Kdor pošlje 50 v v znakah na SCOTT & BOWNE, G. m. b. H., in se sklicuje na ta časopis, dostavi se mu ena pošiljatev potom lekarnarje za poizkušnjo.

Razpis.

Mestno županstvo v Radovljici odda zgradbo nove kanalizacije

v severnem delu mesta v dolgotni 439 m in 90 cm globočine položeno cementne cevi s 40 cm svetlobe, 24 stranskih kanalov s požiralnimi jamami in močno železno mrežo. — 880 m obcestnega jarka 40 cm širokega 12 cm močnega, tlakovan s savskim okroglim kamnom ter z cementom zalit. — Poglobljenje stare kanalizacije v dolgotni 127 m, polaganje cementnih cevi 40 cm svetlobe, 17 stranskih kanalov z nabiralniki, 13 kanalskih mrež in 250 m obcestnega jarka v širjavi in moči, kakor v zgoraj omenjenem kanalu.

Reflektantje naj se oglase do 20tega t. m. pri mestnem županstvu v Radovljici, kjer je razgrnjen tozadevni načrt in pogoji.

Mestno županstvo v Radovljici, dne 30. junija 1913.

Pozor!
80.000 parov čevljev
4 pari za samo K 8.50

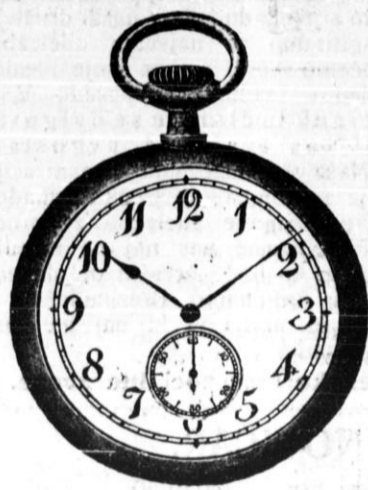
Radi zastanka plačila pri nekaterih velikih tovarnah mi je bilo naročeno, da naj razpečam veliko množino zaloge globoko pod tovarniško ceno. Zato prodam vsakemu 2 para moških in 2 para ženskih čevljev na zadrgo, zbiti z žrebli, rujava ali črna usnje, zelo elegantne, novejšje oblike, velikost po številu centimetrov.

Vsi 4 pari čevljev stanejo K 8.50.

Razpošilja se po povzetju. 113 12-1

D. WULKAN, Krakau (Oestr.)
Isaka 3.—644.

Zamenjava dovoljena, tudi denar se vrne.

Rudolf Rus

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino
v KRANJU poleg lekarne.

Vsa v to stroko spadajoča dela se izor-
šujejo točno, natančno in po solidnih
cenah. Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Ust. l. 1885.

85 8

Dolenjska, hrvaška in goriška

pristna :: **vina** lastnega pridelka

se dobe pri

24 12

R. Marenčič-u, Kranj.